ՔՍԱՆԵՒՀԻՆԳԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1877 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 9 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — Ն. Տ. — 21 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1876

ԳԻՆ
Կոստանդնուպոլսոյ համար [illegible] 8 Մէճ.
Գաւառաց [illegible] 10 Մէճ.
[illegible] 4 Մէճ.
[illegible] 5 Մէճ.
Առանձին թերթը գին 60 փարա. [illegible]

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԱՆՕԹ.
[illegible] տպագրութեան վրայ [illegible]
[illegible] Թիւ 198, [illegible]

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ցամաքեայ զինադուլ մը պատերազմող բանակաց մէջ թշնամութիւնները դադրեցուց. բայց կը մնայ տեսնել թէ արդեօք այս կարճ պայմանաժամին մէջ վէճի նիւթ եղող մեծ և կարևոր խնդիրները պիտի կրնա՞ն լուծուիլ, որպէս զի տևական հաշտութիւն մը կնքել կարելի ըլլայ։ Մեծ տէրութիւններն յաջողեցան մինչև ցարդ իրենց փափաքած զինադուլը հաստատել տալ, որ արդարև իրենց պահանջածին պէս երկամսեայ կամ եռամսեայ տևողութիւն չպիտի ունենայ, բայց և այնպէս սա առաւելութիւնն ունի, որ եթէ հաշտութիւնը կարելի ըլլայ, պահ մ'առաջ կունենանք զայն. իսկ եթէ ոչ, գո՛նէ թշնամին երկար զինադուլի մը միջոցին իւր պատրաստութիւնները կատարելագործելու և պատերազմը նոր ուժով սկսելու և ծանրացնելու ժամանակ չունենար։ Թո՛ղ Եւրոպական դեսպանագիտութիւնն այս կարճատև զինադուլի միջոցին իւր հաշտարար ճիգերը թափէ, կը փափաքինք որ բորբոքեալ կիրքերն և չափազանց պահանջումները կարենային զիջանիլ։ Բայց սարիէ մ'ի վեր ունեցած փորձերնիս խիստ տկար յոյս մը կը թողու մեզ։ Հէրսէքի ապստամբութիւնը փոքրիկ մանրանկարն էր ներկայ պատերազմին, բայց և այնպէս դեսպանագիտութիւնը չը կրցաւ ապստամբաց խօսք հասկցնել և զանոնք իրենց խաղաղական զբաղմանց վերադարձնել։ Ստոյգ է որ ապստամբաց մէկ մասն ալ ընիկ Հէրսէքցի չէր և հոն չպիտի վերադառնար, որպէս զի երկրին աւերումը հոգընէր։ Այն ատեն տակաւին ազգային կիրքերը Սերվիոյ և Գարատաղի մէջ գրգռեալ չէին, բայց այժմ շարժումը ծաւալեցաւ։ Բեդրպուրկէն կը գրեն. «Ռուսաց ժողովրդական կարծիքն 'ի խոր յուզուած է Սերվիոյ համար։ Հարկ չկայ ըսելու թէ խօսակցութեան և լրագրաց միակ նիւթ այս խնդիրն եղած է։ Ընկերութեան ամեն դասերը, մեծէն մինչև փոքրը, առատաձեռն նուէրներ կուտան Սերվիոյ հիւանդաց և վիրաւորելոց համար։ Մինչդեռ ազնուականը հազարներ կընծայէ, սակայն ալ ուրախութեամբ կը մատուցանէ իւր խնայած կոպէկներն իւր ազգակից և կրօնակից անուանած Սերվիացւոց համար։ Հեռաւոր գաւառաց մէջ հաւաքուած նուէրները Բեդրպուրկի և Մոսքուայի կեդրոնները կը ղրկուին։ Ասկէ զատ՝ բազմաթիւ գործաւորներ և վաճառականներ իրենց չահու հարուրին մէկ մասն ամեն ամիս կարմիր խաչի ընկերութեան տրամադրութեանը ներքև կը դնեն, կամաւորակի պատերազմին ասպարէզը կը ղըրկեն։»

Ժողովրդական յուզմունքն այնչափ առաջ գնացեր է, որ ձեռքը լրագիր չառնող մուժիկներն իսկ հիմայ մեծ հետաքրքրութեամբ կը կարդան եղեր իրենց ազգային թերթերը։ Միւս կողմէն Սերվիոյ բանակին հետզհետէ Ռուս կամաւոր սպաներ կը հասնին՝ բացակայութեան հրաման առնալով Ռուսիոյ կառավարութենէն։ Արդ՝ երբոր Ռուսիա իւր ազգին մտացն այսչափ յուզուելու թոյլտուութիւն ըրաւ, տարակոյս չմնար որ հիմա պիտի ջանայ իւր պահանջումներն առաջ քշել։ Բայց միւս կողմէն իսլամաց հասարակային կարծիքն ալ ոչինչ նուազ յուզեալ է, և իրաւամբ։ Օսմանեան կառավարութիւնն ալ չկրնար անտեղի զիջումներ ընել, զորս հասարակային կարծիքը չվաւերացնէ։ Նոյն իսկ ինքնապահութեան օրէնքը չթողուր որ չափաւորութիւնն անձնապաշտութեան աստիճան հասցնէ։ Զափաւորութիւն, այո՛, պիտի ցուցընէ, բայց ոչ ազգային կամաց հակառակ զիջումներ։

Եւրոպական տէրութեանց ամենց պահանջումները կընանք Եւրոպիոյ հասարակաց կարծեաց շարժումներէն գուշակել։ Անխոնջ Պ. Կլատսթոն իւր ատենակին հրատարակութենէն երկու օր վերջը Կրինիչի մէջ սարսափելի ճառ մը խօսեցաւ։ Երբեք պետական մարդու մը բերնէ այնչափ ծանր խօսքեր չէին ելած կանոնաւոր տէրութեան մը դէմ։ Պ. Կլատսթոն՝ չենք գիտեր ի՛նչ իրաւամբ՝ Կենտրի դէր մը կուտու Օսմանեան կառավարութեան և ազգին դէմ. և որովհետև Պուլղարիոյ մէջ ապստամբաց 'ի սկզբան գործած խժդժութեանց դէմ Չէրքէզներն ու Բօմաքները տասնապատիկ հատուցած են, Պ. Կլատսթոն համայն իսլամաց ազգը կը դատապարտէ, և 'ի վերջոյ Լիբանանու և Կրիտի նման, Հէրսէքի Պօսնիոյ և Պուլղարստանի ինքնօրինութիւն կը պահանջէ։ Երբ Անգլիոյ մէջ հասարակաց կարծիքն այն աստիճան գոռում գոչում կը հանէ որ ժողովրդական գումարումները բաւական չհամարուելով՝ եկեղեցեաց մէջ անգամ քարոզիչք Պուլղարիոյ անգթութիւններն իրենց բնաբան կընտրեն, Ռուսիա կրնա՞յ դադարում և հանդարտութիւն ունենալ։

Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Տէրպի՝ աւելի պետական մարդու մ'արժանի լեզուով խօսեցաւ՝ Պուլղարիոյ խնդրոյն վրայ իրեն ներկայացեալ պատգամաւորութեան տուած պատասխանին մէջ։ «Արևելեան խնդրոյն մէջ, ըսաւ Նախարարն, երկու սարքեր կէտեր կան. Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնն, և Օսմանեան կառավարութեան իւր հպատակ զանազան ազգաց հետ ունեցած յարաբերութիւնները. կէտեր, զորս հասարակաց կարծիքը կը շփոթէ։ Առաջին կէտին նկատմամբ Օսմանեան կայսրութիւնն իւր բազդին թողուլը սխալ մը պիտի ըլլայ, ինչպէս էր ասկէ առաջ»։ Ըստ Լորտ Տէրպիի, Արևելեան խնդրոյն վերջին բառն այս է. «Ո՞րու պիտի ըլլայ Կ. Պօլիս», և Օսմանեան երկրին վրայ որ և է բաժանման փորձ՝ Եւրոպական պատերազմի մը նշան պիտի ըլլայ։ Բայց Օսմանեան կառավարութեան զանազան հպատակ ազգաց հետ յարաբերութիւնները շատ անգամ փոփոխուած են և կրնան տակաւին բարեփոխիլ։ Եգիպտոսի, Լիբանանու, Կրիտի խնդիրներն երաշխաւոր տէրութեանց մէջ համաձայնութեամբ լուծուեցան։

«Կը ցաւիմ, ըսաւ, որ Պուլղարիոյ մէջ գործուած անգթութեանց պատմութեամբն Անգլիոյ հասարակաց կարծիքը կը մոլորի և յանցանքը բոլորովին Դրան վրայ կը ձգուի որ արդարութիւն չէ։ Ես չեմ հաւատար որ ժողովրդական գումարմանց (միթինկ) միջոցաւ յարուցանել ուզուած յուզմունքը կարող պիտի ըլլայ Անգլիոյ հինաւանդ քաղաքականութիւնը փոխել, ոչ ալ մեր տեղը գալիք ո և է նախարարք կարող պիտի ըլլան մինչև հիմա բռնուած ընթացքը փոխել։ Թուրքերն Եւրոպայէն վանելու խնդիր չկրնար ըլլալ, ըսաւ, որովհետև այս բանն համայն Արևելից մէջ կրօնական պատերազմի պատճառ կրնայ ըլլալ։ Մոլեռանդութիւնն ամենասարսափելի ոճիրներ կրնայ գործել. և Արևելեան խնդիրն ալ վերջնապէս այսօրուանէն աւելի լուծում մը չկրնար առնալ»։

Գալով ապստամբեալ գաւառաց, Լորտ Տէրպի հաստատեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը խիստ յօժարամիտ է անոնց ինքնօրինութեան ընդարձակումը պաշտպանելու, բայց չծածկեր որ այս նպատակին հասնելու համար տեղական մեծ դժուարութիւնք կան յաղթելիք։ Լորտ Տէրպի խօսքը վերջացուց յայտնելով թէ անկանոն զօրաց վայրագութիւններն ապագային մէջ արգիլելու համար միջոցներ ձեռք առնուած են, և թէ պատերազմող կողմանց մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար փութաջան բանակցութիւնք բացուած են, որոց վրայ չկրնար առ այժմ տեղեկութիւն մը տալ։

Վերջապէս Լորտ Տէրպի զգալ կուտայ թէ Անգլիոյ տէրութիւնն այնպիսի կարգադրութեան մը չհաւանիր, երբ գիտակցութիւն ունենայ թէ պիտի կարենայ յաջողիլ։ Ահա տէրութեանց ընթացքն ալ ասկէ կրնայ հասկցուիլ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պէլկրատէն սեպտ. 11 թուով լուր կուտան փարիզի Քօռէսբօնտանս իւնիվէրսէլ լրագրին թէ Նիժնի—Նովկորոտի տօնավաճառին մէջ հանգանակութիւն բացուելով՝ ծանրագին պատուոյ թուր մը գնուեր և Ռուս սպաներու պատգամաւորութեամբ Զէրնայէֆ զօրավարին ղրկուեր է։

Սէմլին 10 սեպտ.

Միլան իշխանին հրամանագրով Պ. Աղէքսանդր Խաժայիլով՝ գնդապետի աստիճան բարձրացաւ։ Պէլկրատ քաղաքը քաղաքացիութեան պատուոյ տիտղոս ընծայեց Զէրնայէֆ զօրավարին, Պ. Թօքարէվ Ռուս խորհրդականին, և Օքաքօվաքի իշխանուհւոյն։

Բազմաթիւ վիրաւորեալք բերուեցան Պէլկրատ, որոց մէջ կը գտնուին Օպքար Պէրթէլ գնդապետի տեղակալը, Շիէկկիրէվ հարիւրապետն և Ալէքսանտր Ցէմչէնքօ և Սէրժ Սանփանով տեղակալները։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 17 սեպտ.

Անգլիոյ կառավարութիւնն հրաման ղրկեց Անգլիոյ հիւպատոսաց որ թշնամութիւնները դադրեցնելու խորհուրդ տան ապստամբաց։

Փարիզ 18 սեպտ.

Մաք—Մահոն Մարէշալ այսօր Ռուսիոյ դեսպան Օրլօֆ իշխանին այցելութիւնն ընդունեց։

Կը հաստատեն թէ Գերմանացի Մանթոյֆըլ մարէշալին պաշտօն յանձնուեր է իւր կառավարութեան կողմէ յայտնելու Ռուսաց կայսեր թէ պատերազմ բացուած ժամանակ Գերմանիա չէզոք պիտի կենայ։

Վիէննա 18 սեպտ.

Քաղաքական այլ և այլ լուրերու պատճառաւ՝ արժեթղթոց գիները ալ զգալի կերպիւ կը փոփոխին։

Կոյորը վալը մեր քաղաքը հասաւ։

Վիէննա 19 սեպտ.

Կէս պաշտօնական թերթերը ներկայ վիճակը խաղաղութեան վերահաստատման խիստ նպաստաւոր կը համարին, և վերջին բանակցութեանց մէջ Դրան ցոյց տուած խոհեմութիւնն ու չափաւորութիւնը կը գովեն։

Լրագիրք կը ծանուցանեն Զէրնայէֆ զօրավարն, որ Միլան իշխանը Սերվիոյ թագաւոր հրատարակել տուեր է։

Բէշթա 19 սեպտ.

Միքէթից երեսփոխանն և այլ քանի մը Մաճառ խօսնակներ՝ ազգին դէմ դաւաճանութեան ոճրով ամբաստանեալ են։

Բեդրպուրկ 19 սեպտ.

Միլան իշխանին Սերվիոյ թագաւոր հրատարակիլը մեր պաշտօնական շրջանները զարմացուց։ Լրագիրք Միլան իշխանին փառասիրական գիտումները կը քննադատեն։

Փարիզ 20 սեպտ.

Կը հաստատուի թէ Օրլօֆ կոմսը մեղադրանք յայտներ է Սէրվիոյ դէմ, ըսելով թէ Ռուսաց համակրութիւնը չարաչար կը գործածէ։

Պուքրէշ 20 սեպտ.

Գ. Գրաթիանօ Հէրմանշթատի մէջ տեսակցեցաւ Աւստրօ-Հունգարիոյ կայսեր հետ։ Այս տեսակցութեան նպատակն էր՝ համաձայնեան հրապարակաց գխադրելու համար բանակներ ընթացից վրայ գաղափարաց փոխանակութիւն մ՚ընել։

Լոնտրա 20 սեպտ.

Օսմ. Թոռն.		13 3/8
Փոխ.	1865	14 3/4
»	1869	13 7/8
»	1871	27
»	1872	23 1/2
»	1873	13 5/8
Եգիպտ.		44 7/16
Անգղ. Թոռն.		95 15/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն երկուշաբթի օրը Նաւարանն այցելութիւն ընելէ ետև, իրիկուան ճաշն ալ հոն կերաւ իւր Նախարարաց և ծովային բարձրաստիճան պաշտօնատարաց հետ, ինչպէս որ ըրեր էր Սպառազինութեան այցելութիւն ըրած օրը։ Ն. Կ. վեհափառութիւնը հոն ալ ծովային զօրաց համար եփուած կերակուրներէն կերաւ պզինձ պնակներու մէջ, և սեղանին վրայ համառօտ բանախօսութիւն մ՚ըրաւ, որոյ մէջ ծովային զօրութեան և նաւական գիտութեան կարևորութիւնը յիշեցնելով, անկրութեան ծովային հրամանատարներն ու սպաները կը յորդորէր Եւրոպական ազգաց նաւական յառաջդիմութեանց և կատարելութեանց աչքի աչօք հետևիլ և ետ չմնալ։

Վեհ. Սուլթանին խօսքերուն պատասխանելով ծովային գործոց վսեմ. Նախարարը՝ հաստատելով Ն. Կ. վեհափառութիւնը թէ իւր տուած պատուէրները կէտ առ կէտ պիտի գործադրէին։

Կըսուի թէ վեհ. Սուլթանը քանի մ՚օրէն Թնդանօթարանի պաշտօնատան և գործարաններուն ալ այցելութիւն պիտի տայ, և Իփթարն հոն պիտի ընէ։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Միտհատ փաշան երեքշաբթի իրիկուն Իփթարի հրաւիրուեցան կայսերական պալատը։

Վեհ. Սուլթանը՝ իւր գահակալութեան առթիւ՝ իւր անձնական գանձէն մէկ մէկ ամսական պարգևեց բոլոր զօրաց, ամենէն ստորին սատիճանէն մինչև Միւշիրի աստիճանը։

Մայրաքաղաքիս Աւստրօ-Հունգարական դեսպան Զիչի կոմսն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ և իւր նոր վկայագիրը մատոյց։

Երեքշաբթի օրը չորս փաշա հետևակազօր Սիրքէճիէն երկաթուղիով Նիշ գնացին։ Առաւօտուն ալ երկու փաշա հետևակազօր նոյնպէս երկաթուղիով Թաթար-Պազարճըգ գնացին։

Կիրակի օրը Սիրքէճի Իսքէլէսիի կայարանէն ճամբայ ելնող կառախումբ մը Աիրրգապուլի մօտ Թուրք կին մը ջախջախեց, որ մեքենավարին յաջողութեանց հակառակ երկաթուղւոյն միւս կողմն անցնիլ ուզեց, բայց չորեկաւքը վրայ հասնելով՝ երկուքէ կտոր ըրաւ զայն։

Կարինէն սեպտ. 7 թուով նամակ մը հետևեալ լուրերը կու տայ։

Մօլլա Պէտէլ անուն Պարսիկ աւազակապետ մը, որ գլուխը 50 ի չափ աւազակ ունի, Ռուսական սահմանը մտնելով գիւղ մը պաշարեց, և եօթն ութ հոգի սպաննելէ և քանի չափ մարդ ալ վիրաւորելէ ետև 120 ձի և 400ի մօտ ոչխար և քանի մը հարիւր ալ ոչխար յափշտակեց։

Ռուսիոյ մէջ կարծուելով թէ չարագործները Թուրք են, Միքայէլ Մեծ Դուքսը հեռագրով բացատրութիւն պահանջեց։ Մեր կուսակալն ալ իսկոյն զօրեղ միջոցներ ձեռք առնելով յաջողեցաւ աւազակներուն հետքը գտնել, և արդէն յափշտակուած ձիերէն վաթսունի չափը գտնուեցան։ Ցաւալի է սակայն որ կարին նստող Պարսիկ հիւպատոսը Մօլլա-Պէտէլի պաշտպանութիւն կընէ՝ պնդելով թէ անմեղ է, և չուզեր որ ձերբակալուի. բայց մեր կուսակալն՝ առանց մտիկ ընելու՝ անդուլ փութով փնտռել կու տայ զայն, և մեծ յոյս կայ որ պիտի ձեռք անցունէ զայն։

Անցեալները փայտի առ հաւաքող երեք հայ և մէկ գաղղիացի վաճառականներն սպաննող Սէքնի անուն հաչակաւոր աւազակապետը ձեռք ձգելու համար՝ գումարտակ մը զօրք ղրկուեցաւ Սպեր, ուր յիշեալ աւազակապետը ապաստան ըրած է՝ գիւղերն ասպատակելով։

Երէկուան Լա Թիւրքիի մէջ Ներկայ տարւոյս յուլիս 18 և օգոստոս 6 թուով երկու հեռագրոյ պատճէն կը տեսնենք, Գիրեճիւրի (Հալէպի գաւառ) Հայ, Կաթոլիկ և Բողոքական համայնքութեանց կողմէ առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ուղղեալ։

Առաջնոյն մէջ յիշեալ համայնքութիւնք գանգատ կը գանգատին գրօշակի ներքև կոչուած բէդուինի զօրաց և այլոց գէմ. որք ամեն տեսակ անկարգութիւն կըգործեն եղեր։

«Մեզ ամեն օր կը նախատեն փողոցներուն մէջ, կըսեն, մեր տղայքը վարժարան գնացած ժամանակնին կը ծեծուին ու կը չարչարուին. վերջապէս ամեն տեսակ զրկանք և հարստահարութիւն կը կրենք. գիշերը զինեալ մարդիկ փողոցները կը պտըտին և քրիստոնեայները ջարդելու սպառնալիք կընեն։ Մեր եկեղեցիներուն քար կընետեն. տեղական իշխանութիւնք ալ բնաւ ականջ չեն կախեր մեր գանգատանաց։

«Յուլիս 15ին, երբոր Ուրֆայի բէտիֆներուն փաշան մեր քաղաքէն կանցնէր խաչէնտէրուն երթալու համար, խլամ տղայք վանէնք քրիստոնէից խանութները տարին, և անոնցմէ բանութեամբ դրամ և զանազան նիւթեր առնուեցան։ Մեր ընտանեաց ալ թշնամանքներ կուզուէին։ Մեք ալ հարկադրեցանք մեր խանութները գոցել, և տուներն ու լեռներն ապաստանիլ երեք օր։ Սոյն միջոցին մեր խանութներուն դուռը կոտրելով ներս կըմտնէին և մեր ապրանքները կըվերցնէին։ Նոյնպէս մեր տուները կըմտնէին, և մեր ընտանիքներէն օգի և սոսկ կուզէին . . . Տեղական իշխանութիւնն այս ամենը կը տեսնէ, կիմանայ և բնաւ ուշադրութիւն չըներ։ Վերջապէս մեզ գերիի տեղ դրեր՝ ըստ այնմ կը վարուին մեզ հետ, ևայլն, ևայլն»։

Մեծ-Եպարքոսն այս հեռագիրն ստանալուն պէս ազդու հրամանագիր ղրկեր է Հալէպի կուսակալին որպէս զի այս գէպքումներն անմիջապէս արգիլուին. և անաչառ քննութիւն մը բանալով յանցաւորները պատժէ։ Հալէպի կուսակալն ալ իսլամներէ և քրիստոնեաներէ* խառն յանձնաժողով մը կը կազմէ, և ինքն ալ անձամբ Գիրեճիւր երթալով քննութիւն բանալ կու տայ։ Այս քննութենէն կը հասկցուի որ վերոյիշեալ գանգատներուն առիթ տուող գործերն ուրիշ բան չեն, բայց միայն քանի մը Բէտիֆներու՝ հայազգեաց սմանց վրայ ունեցած աններելի գնին ստանալու համար ցոյց տուած կրքոտ վարմունք մը։

Քննութեան այս արդիւնքին վըրայ, վերոյիշեալ գանգատի հեռագրին ստորագրող համայնքութիւնք երկրորդ հեռագիր մը կուղղեն առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, և վերոյիշեալ բողոքին անհիմն ըլլալը յայտնելով, ներում կը խնդրեն Ն. Բարձրութենէն իրենց խոյամ հայրենակցաց գէմ գործուած ծանր և անարժան խօսքերուն համար, և միանգամայն շնորհակալութիւն կը յայտնեն իրենց կուսակալին բարեսրտութենէն։

Արդ՝ մեք այս հակասական յայտարարութիւնները տեսնելով փառք կու տանք Աստուծոյ որ վերոյիշեալ հեռագրերը՝ մանաւանդ առաջինը՝ Պատրիարքարանի թագրիրով չէ հաղորդուեր Բ. Դրան, որովհետև գիտենք կրնայ երևակայել թէ այս տեսակ հակասութեանց ենթակայ եղող թագրիրներուն արժէքն ու նշանակութիւնն ո՛ւր կիջնէ։ Դժբաղդաբար մեր Պատրիարքարանն ալ երբեմն այս տեսակ հակասութեանց զոհ եղած է։

Ձենք գիտեր ի՛նչ անուն տալու է այնպիսի անձանց որք առանց առաջին ու վերջը խորհելու գանգատի հեռագրեր կ՚ստորագրեն, և վերջն ալ այն գանգատներն նոյն իսկ իրենց ստորագրութեամբ սուտ հանելով, ինքզինքնին երբեմն սուտխօս և զրպարտիչ կը խոստովանին։

ՅՈՒՏԱ ՆԻՒՆԻԵԼՑԱՅԻՆ
ԵՍԱՆԱԳԻՐ ՕԴՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

8 սեպտ. չորեքշաբթի իրիկուն			14, 25
9 սեպտ. հինգշաբթի առաւօտ			
բացուելու			14.22
ժամ 6 ին			14.10
Կ. Պօլիս 8 սեպտեմբեր.			
Յակոբեան Էսէնէրսալի բաժնեթուղթ	Անգղիր.		2 22
փոխանակութեան	»		1, 37
Կ. Պօլսոյ Պանքային	»		3, 2
Թրէմի ձենէրալ	»		2, 32
Թրէմի Օսմ. Թրք.			—
Երկաթուղւոյ	Պր.		39 1/2
Փոխ. 1863	»		73
» 1865	»	»	74
» 1869	»	»	72
» 1872	»	»	23 3/2
» 1873	»	»	69
Թրքական	Օսմ. լիր		1, 5

ԲԱԼԱՏԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Անգղ. լիրա		110 20
Նաբոլէոն ոսկի	»	87 25
Իմբէրիալ Ռուս	»	88 30
Դուքաթ	»	51 25
5 Նոր Ֆրանք	»	—
Հինուց	»	108
Պէշլիք	»	139

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ սեպտ. 10 ՚ի Ղալաթիա։

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6ին և գոցուի 10ին։

Հրաւիրեալ են Երեսփոխան էֆէնտիներն՝ իրենց աղդասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

7 սեպտ. 1876
՚ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պօլիս

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1° Քուէարկութիւն Աղգ. տրոց օրինական բարեփոխութեանց.
2° Պատասխանի վարչութեան փաստաբան Լֆէնտիի հարցման.
3° Բացատրութիւն և վճարումն թիւն հարստահարութեանց խնդրոյն վրայ Քափամաճեան էֆէնտիի հարցման նկատմամբ.
4° Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան. — Վճարանութիւն Բ. յօդուածոյ վրայ, որ է Թաղային մատակարարութիւն։

Ատենադպիր
Գ. Ց. Մէնէ.

Երէկ առաւօտ Ս. Պատրիարք հայրն հինգ եպիսկոպոսաց և տասնի չափ վարդապետաց և քահանայից հետ Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը գնաց, բայց Ն. Բարձրութիւնը կայսերական պալատն երթալու վրայ ըլլալով, տասն վայրկենի չափ միայն կրցաւ տեսակցիլ։

Ս. Պատրիարք հայրը՝ խառն Ժողովով պատրաստուած յայտագիր մը ներկայացուց, որ գաւառական հարստահարութեանց բարձման համար ուժ առաջարկութիւն կը պարունակէր, և թախանձանօք այն առաջարկութեանց անյապաղ գործադրութիւնը խնդրեց, յայտնելով որ առանց ասոր անհնար է իրեն ժողովուրդը յուզմունքէ ազատ պահել, և իւր պատրիարքական պաշտօնը շարունակել։

Մեծ-Եպարքոսը՝ խնդրոյն առաջադրակութեանը համոզեալ՝ յառակայէս հրաւիրեց Ն. Սրբազնութիւնը որ քանի մ՚օրէն վերստին այցելութեան երթայ իրեն՝ այս խնդրոյն վրայ երկարօրէն խօսակցելու և պարտ ու պատշաճը տնօրինելու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Ժողովոյ վսեմ. Ատենապետ փաշայի առաջարկութեամբ՝ Ժողովրդեան ուսկնդրութեան համար՝ Ազգային վարչութիւնը հետևեալ 5 յօդուածէ կանոնադրութիւնը հաստատելով, արժան դատեց հրատարակել զայն ՚ի գործադրութիւն։

Յօդուած 1. Ազգային Ժողովոյ սրահն ունկնդիր ընդունելու համար 150 տոմսակ պատրաստուած է, որոց 120 ը Պատրիարքարանի Դիւանատունին քով կը պահուին, 20ը Սրբազան Պատրիարքին և մնացեալ 10ը Ատենապետ փաշային քով կը մնան։

Յօդ. 2. Ունկնդրութեան փափաք ունեցողները՝ կամ օր առաջ Սրբազան Պատրիարքին և կամ Ատենապետ փաշային կը դիմեն, որ իրենց քովի տոմսակներէն մէկ քանի հատ միայն պահելով՝ մնացեալները կը յանձնեն փափաքող անձանց, և կամ Ժողովոյ նիստին օրը ժամ 4էն մինչև 5 1/2 Ժողովարանին մերձ Դիւանապետին կողմէ կարգեալ և անոր պատասխանատու յատուկ պաշտօնէին կը դիմեն, և անոր առջին մասնաւոր ունկնդրութեան տումարի մը մէջ անուննին արձանագրելով տոմսակ կընդունին։

Յօդ. 3. Բոլոր տոմսակները ցրուելէն ետք՝ ունկնդրութեան փափաք ունեցողները կրնան Ս. Պատրիարքին և Ատենապետ փաշային դիմել. և տոմսակ՝ եթէ կայ՝ կամ

* Հայազգի անդամին անունն է Խարաճեան Մանուկ էֆէնտի։

մանաւոր արտօնագիր խնդրել, ժողովոյ նիստը բացուելէն կէս ժամ առաջ։

Յօդ. 4. Ժողովարանին բացուած ժամանակ ատենակալաց ունկնդիրք ատենականին քարտուղարին յանձնելով նորա կը մտնեն և հիւրընկալ քարտուղարին ցոյց տուած տեղը կը զետեղուին։

Յօդ. 5. Առանց ատենակալի ժողովարան մտնել ուզողներն՝ ներէ ատենին քարտուղարին ազդարարութեան, անմիջապէս արգելանաց կենթարկուին և բռնաճակաց պատիժ կը կրեն ըստ օրինաց։

7 սեպտ. 1876

'Ի Պատրիարքարանի Հայոց (Կնիք)

Կ. Պոլիս

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Առ Տէրոյենց Պօղոսեանն

Արմաշու Ցոյս ամսագրոյն յունիսի թուոյն մէջ Տէրոյենց Յովհաննէս պատուելիին մէկ յօդուածը տեսանք, յորում վերոյիշեալ պատուելին արժանայիշատակ Արմենակ Հայկունիի, Գ. Փորթուգալեանի և այլոց դէմ պարսաւաքանելէ ետև մեզ նկատմամբ ալ հետևեալ տողերը գրած է (1)։

«Մեր ժամանակներս ալ մէկ Բե- «[illegible] [illegible] [illegible] Տրոյէ գաղ- «ղիացիին մէկ գիրքը թարգմանելու «ն ատեն (2)։ Թարգմանչին [illegible] «[illegible] նշան սա ըսելը բաւական թող «ըլլայ որ յառաջաբանութեանը մէջ «ցուցնելով որ գաղղիացի հեղինակաց «մէջ անուններ կան որոց գործները «Հայերէնի թարգմանել կարժեն, բայց «մինչև հիմա տանց մարդ ձեռք «զարկած չէ, կը յիշէ Պօսիւէ, Ֆէ- «նէլոն, Պուֆոնէր և ուրիշներ։ Առա- «ջին երկուքը աշխարհի հեղինակներ «են (թող որ մեծամեծ աստուածա- «բաններ ալ են), և տանց առաջնոյն «[illegible] գիրքը վենետիկ «ցալ տպուած է, վիէննայ ալ. իսկ «երկրորդին Տելեմաք անուն գիրքը «գրաբար և աշխարհաբար թարգ- «մանութիւններովը մեր ազգին մէջ «քաջածանօթ եղած է. նոյնպէս է «նոյն հեղինակին [illegible] «[illegible] գիրքը. բայց Պուֆոնը ընթ- «երցողաց անծանօթ մնացած և «մինչև յոր խառնեան ալ անծանօթ մը- «նալու արժանի հեղինակ մ'է... «Եթէ որ մէկն հարցնէ թարգմանչին «թէ այս հեղինակներէն ո՞րն աւելի «հաճոյ երևցած է իրեն, չեմք գի- «տեր ինչ պատասխան կուտայ։»

Մեք այս տողերը կարդալով շատ բան չկրցինք զարմանքնիս բռնել. վասն զի թէ և մեզ [illegible] անուանողը ծերունազարդ և ծանրաբարոյ անձ մ'է, բայց չեմք կարծեր թէ գրութիւն մը ուղիղ չը կրնալ կարդալու կամ ըմբռնելու չափ ալ զառամեալ ըլլայ։ Ուստի կամ այն է որ Տէրոյենց պատուելին մեր թարգմանութիւնը ինքն անձամբ տեսած և կարդացած չըլլալով ուրիշի մը խաբէութեանը զոհ գնացեր է, և կամ ասկից մէկ երկու տարի յառաջ կարդացած ըլլալով կարդացածը այժմ մոռցեր է, վասն զի չեմք ուզեր հաւատալ որ կամաւ և գիտութեամբ մեր գրածը խեղաթիւրելով միմիայն զմեզ ծրիւպէս թշնամանելու միտք գրած ըլլայ յիշեալ տողերը։ Ինչ և իցէ՝ ահաւասիկ ճիշդ օրինակը մեր յառաջաբանութեան այն մասին՝ որում ակնարկէ պատուելին։

«Այս տեղ արդարև ցաւալի է ըսել որ մինչև ցարդ գլխաւոր փիլիսոփայից, ճարտասանից և բանաստեղծից գրեթէ մեծ մասին գործերն 'ի հայ վերածուած են, մինչդեռ Վ. Հիւկօ, Էօժէն Սիւ, Ա. Տիւմա, Լամարթին, Պօսիւէ և այլք ծանօթ են հայ բանասիրաց, Կանդի, Լէզինկի, Լոքի, Քիւվիէի, Տարուինի, Թիէրի, Հումպոլթի, Պիւֆոնի, Ադամ Սմիթի և այլ սոցա նման մեծահռչակ իմաստասիրաց, բնաբանից, բնագիտաց, մատենագրաց, աշխարհագրաց և տնտեսագիտաց անուանքն իսկ դեռ չեն մուտ գտած հայ գրականութեան տաճարին մէջ, այնպէս որ օտար լեզուաց անծանօթ հայ մը պիտի կարծէ թէ բանաստեղծներ և փիլիսոփաներ միայն կան յերկրի։(1)»

Արդ ինչպէս որ այն պարբերութենէն յայտնապէս կերևի՝

Ա. Մեք Պօսիւէի գործոց հայերէն թարգմանուած ըլլալը պատուելիէն սովրելու պէտք չունիմք, եղերվասն զի [illegible] ծանօթ են հայ բանասիրաց ըսեր եմք։

Բ. Ֆէնէլոնի խօսքը բնաւ չեմք ըրեր, և նորա Տելեմաք անուն գրքին հայերէն թարգմանութիւնն ալ յետոյն գպրոցականին ձեռքն ևս գտնուելուն՝ չէինք կրնար մեք զայդ չգիտնալ։

Գ. Մեք հայերէն թարգմանուելու արժանի հեղինակաց մէջ միայն Պիւֆոնը յիշած չեմք, այլ յիշած եմք նաև Կանդ., Լէզինկը, Լոք, Քիւվիէ, Տարուին, Հումպոլթ, Թիէր, Ադ. Սմիթ և այլք. արդ ինչո՞ւ արդեօք պատուելին այդ միւս անունները բնաւ չյիշեր, և միայն Պիւֆոնը, [illegible], մէջ կը բերէ... ինք գիտէ։

Դ. Մեք այս վերոյիշեալ հեղինակաց ամենուն համար ալ Գաղղիացի ըսած չեմք, ինչպէս որ կարծել տալ կուզէ պատուելին. այլ տանցմէ ոմանց Գերմանացի, ոմանց Անգղիացի և ոմանց Գաղղիացի ըլլալն ալ գիտեմք։

Այս այսպէս ըլլալով, Տէրոյենց պատուելին բոլոր մեր մասին ըրած քննադատութիւնքը յօդս կը ցնդին, և կը մնայ իրեն ուրիշ աւելի հաստատուն փաստ մը գտնել մեզ շնորհած [illegible] մակդիրը ապացուցանելու համար։ Հոգ չէ թէ Պիւֆոնի հաճոյ չէ եղեր պատուելիին, մեք ուրիշ խել մը անուանք ալ յիշած եմք որոց մէջէն կառաջարկեմք իրեն խնդրելուաքար որ մէկը բարեհաճի ընտրել և թարգմանել. զայս ընելով կարծեմք մեծիմաստ պատուելին աւելի լաւ ծառայութիւն մը ըրած կըլլայ ազգին՝ քան թէ անհիմն և անդող իրաց վրայ յենլով զայս ու զայն պարսաւական մակդիրներով մեղադրելով։ Մնայ որ եթէ մէկը Տէրոյենց պատուելիին հայերէն գրքի մը երկու տող պարբերութենէն սպասելի այլ ընդ այլոյ մեկնութիւն հանելը տեսնէ, կրնայ երևակի մտածել թէ նորա հրատարակած ուրիշ տեսութիւններն ալ և նախնի գրեանց վրայ ունենալ կարծուած հմտութիւնն ինչ տեսակ բան ըլլալու են։ Ի մօջէն [illegible] [illegible] կըսէ Վիրգիլիոս։

[illegible]

(1) Յիշեալ յօդուածն յունիսի ամսաթերթին մէջ շարունակելի և անլուսարանիր ըլլալուն ստիպուեցանք յուլիսի ամսաթերթին սպասելու։

(2) Աւելի ճիշդ կըլլար եթէ ըսէր առնեց 2—3 տարի առաջ թարգմանեց և տպեց։

(1) Տես յառաջաբանութիւնք [illegible] պատմութեան թարգմանչին։

. . . Խմբագիր։

Յառաջիկայ կիւրակէ օր, որ է սեպտեմբեր 12, վերացման Ս. Խաչի տօնի առթիւ, Ամենապատիւ Տ. Խաչատուր Ս. կաթուղիկոսը տանն Աղթամարայ, թագաւորաչէն եկեղեցւոյ մէջ Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ։

Ուստի 'ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան ներկայս հրատարակել բարեհաճիք։

1876 սեպտ. 9 — Ի դիմաց Թաղ. Կէտիկ փաշայ խորհրդոյ

Բ. Ատենադպիր — Ատենապետ

Ս. Գալֆայեան — Յ. [illegible]

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1876

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Լիրան 100 ղրշէն

Բամպակ			
Ադանա, Թարսուս,	հօխ.	6 1/4—6 1/2	
Վրաստ. Պարսիկ.	»	—	
Պոլլըքէօ. Կէյվէ, Մայթօս	»	7—7 1/4	
Բուրդ լուացուած			
Բումելի,	հօխ.	9 1/2—10 1/2	
Անատոլու,	»	—	—
Բուրդ չլուացուած			
Եակի Շէհիր հօխ. 2	»	7—	
Եօզղատ, Էնկիւրիւ	»	6 1/4—6 1/2	
Քասթամոնիի	»	8—9	Լ. 132
			Լ. 100
Բուրդ այծի (Մոհեր) Էնկիւրիւու		34—37	
» » Բ. տեսակ	»	28—32	
» » Պէյպազար, Քասթ.		34—36	
» » Վան և այլն		20—25	
Մորթ այծի,		8 1/2—12	Լ. 1 Լիր. 100
» գառին ղույզ 21			» 140
Մետաքս			
Պրուսա	հօխան	450	Լ. 100
Քաֆօա, Կէյվէ	»	130—180	»
Պարսիկ Սիրիա	» Փր	48—50	
Բոխարա		50—55	
Խոզակ չոր			
Պրուսա, Սիրիա հօխա		63—78	140
Ծակած	»	40—60	»
Ձէհրի			
Կերասոնտ, Էնկ. հօ.		7 1/2—9	
Խուբիլի, Թօղաթ	»	6—7	»
Գազի խէժ (քիթրէ)	»	30-36	»
Կանեփ Անատ.	»	4 1/2—5	130
Աֆիոն ա. տեսակ	»	280—390	100
» բ. »	»	250—270	»
Կատուտ, քիլէ		35—36	Լ. 130
Սուսամ, օխ.		2—3	ղրշ. »
Անիսոն Քիոսի, օխան		7—8	»
» Բումելի	»	5—6	»
» Անատ.	»	3—4	»
Քեմոն (քիմիոն)	»	5—5 1/2	»
Ձէթ Միտիլլի և Ադրամիթ հօխ.		5 3/4—6	ղրշ. 107
» Կիրիտ հօխ.		5 3/4—	» »
» Քիոս	»	7 1/2	» »
» Մուտանիա		6 1/2	» »
» Ցունաստ. Վօլօս		6—6 1/2	»
Օճառ Քանտիա հօխ.		4 1/2—4 3/4	»
Հանիա	» »	4—4 3/8	»
» Ռեթիմնօ	»	4 1/8—4 1/2	» »
» Միտիլի	»	5—5 1/2	» Լ. 130

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ Լ. 100

Խահվէ Րիօ Ա. տես. 100 օխ.		1320—1360	
» Բ. » »	»	1200—1260	
» Գ. » »	»	1030—1150	
» Եմէն		14—15	Լ. 104
Շաքար փոշի Հոլ. կենդ.		214—215	Լ. 103
» » Դուպլ.	»	220—	»
» գլուխ քիլ.	»	235—	Լ. 100
» » 3 »	»	240—245	»
Պղպեղ Ա. և Բատավ. օխ.		6 1/2—6 3/4	Լ. 104
Մեխակ (զարէնֆիլ)	»	25—26	Լ. 100
Խունկ	կենդ.	200—240	»
Լեղակ (չիվիտ) Պենկ.	»	110—135	»
» » Մատր.	»	50—70	»
Որդան կարմիր (գըրմըզ)		36—40	Լ. 104
Բէթրոլ (կազ) Ամեր. անտ.		82—83	100
Սպերմաչէթ ըստ տես.		68—102	»
Ապակի	»	20—21	Փր.

Չայ Քօնկօ	հօխ.	22—28	Լ. 105
» Բէքօ ծաղիկ	»	60—150	»
Բրինձ ձէնով. 100 քիլ.		45—46	Փր.
» Հնդկ.	» ղրշ	150—152	Լ. 100
» Եգիպտ. օխ.	»	3 1/2—4	Լ. 140
Ռոմ Անգղ.		8 1/2—10 կալ.	103
» Ամեր. Թրիեստ		17—17 1/4	»
Կաթնալ եղ Սիպիր օխ.		11 1/4—11 1/2	105
» Թրիէստ և Բում.		7 1/2—9	103
Ճարպ Ռուս.	հօխ.	6—6 1/2	105
» Բումելի	»	6 1/2—7	110
Խավեար Ա. տես.	»	42—	120
» Բ.	» »	36—37	»
ՄԵՏԱՂՔ			
Երկաթ Թրիէստ անտուկ		200—	100
Զոդաձև և չրջ.	կենդ.	63—85—100	»
Ծրար	»	68—70	Լ. 106
Տախտակ	»	112—	»
Շվէտի ձող. և ծրար	»	122—128	»
Պղինձ Անգղ.	հօխ	15 1/2—16	100
Զինքօ 100	»	110—111	Փր.
Անագ	կենդ.	555—560	»
Կապար տախ. և խողով.	»	165—170	104
Թանաք (Թէնէքէ) 2 սնտ.		270—	100
Քաքֆիգա Ն. 15/48 50 քիլ.		90—91	»
ԱՐՄՏԻՔ			100
Ցորեն կարծր Ազախ, քիլէ		24—26	
» » Խամայիլ	»	24—26	
Կիրքա Ազախ	»	24-27	
» Դանուբ	»	23—25	
Կարծր Պօլլըգ. Թուրք.	»	18—20	
» » Ռոստոֆ. Ազր.	»	20—22	
Ցորեն կակուղ Դանուբ	»	18-22	
» » Բումելի	»	18-23	
Եգիպտացոր. Դանուբ	»	—	
» Բոլի, Օրաս	»	10—11	
» Բումելի	»	— —	
Գարի Դանուբ	»	13—14	
» Բումելի		12 1/2—13 1/2	
Վարսակ (եուլ.) Անատ.	»	10—11	
» Բումելի		10—11	
Հաճար (չավտար)	»	18—19	
ԱԼԻՒՐ			
Օտեսա Ա. տես. 60 հօխ.		122—125	Լ. 100
» Բ. »	»	114—117	»
» Գ. »	»	111—112	»
Խարբոյ. ըստ »	»	85—100	»
Կալաց Ա. »	»	105—106	»
» Բ. և Գ. »	»	94—100	»
Բնիկ Ա. » 60 հօխ.		88—90	100
» Բ. և Գ. »	»	88—90	»

ՄԱՆՈՒՖԱԹՈՒՐԱ

Մանչէսթր			
Թ. 5—9	լիպրէ	6 3/4—7 1/8	105
Մէքսիքան 5—9	»	7—7 3/8	»
Լօնկ Քլօթ 3—7 1/2	»	6 7/8	»
» 6—10	»	6 7/8	»
» 8 12	»	6 3/4—6 7/8	»
Բամպակ մանած			
Էքսթրա Ն. 8—6/14 լիպ.		44—50	»
Էվաթէր »	»	50—56	»
Էքսթրա » 16/24	»	62—78	»
Վաթէր » »	»	52—58	»

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Հայազգի ճարտար երաժշտապետ Չուխաճեան Տիգրան էֆէնտին, որ անցեալ տարի Թատերական գործոց զբաղելուն պատճառաւ դաշնակի դասատուութիւնը դադրեցուցած էր, վերստին շարունակել սկսած է այցելութեամբ։

Չուխաճեան էֆէնտիի տաղանդն հանրածանօթ ըլլալով, տարակոյս չըկայ թէ դաշնակահարութիւն և ձայնական երաժշտութիւն սորվելու փափաքող սերունդք օգուտ պիտի քաղեն այս պարագայէն, և հետևաբար իրենց փափաքը լցնելու պիտի փութան։

Չուխաճեան էֆէնտիի այցելութիւնները ծանրագին չըլլալով, համեստ կարողութեան տէր ընտանիքներն ալ կրնան չափաւոր վարձուք անոր դասատուութենէն օգտիլ։

Կը գտնուի Օրթագեւղ, Թաշնէրտիլէն թիւ 8։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ա. ԼԱՄԱՐԹԻՆԱՅ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆՔ

Թարգմանեալ Հ. Մանուէլ Կ. Գաճըրեան

ի Մխիթարեանց Վիեննայ

Գաղղիոյ առաջին բանաստեղծին չնաշխարհիկ համբաւոյն ծնունդ եղող այս ընտիր գործը կը գտնուի Ղալաթիա Մխիթարեանց գրատունն 'ի Ձէզայիր խան, և Մեհեանի հայ գրավաճառաց քով գին 2 1/2 ֆրանք։

ՏԱՐԵՐՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Թարգմ. ի Ֆրանսերէնէ

Այս գիրքը որ յիշեալ ուսման նախնական գիտելիքները կաւանդէ պարզ ոճով՝ ուղղոց յարմար իբրև ընթերցանութեան գիրք ծառայելէ զատ կրնայ նաև դպրոցական պարգևաբաշխութեանց յարմարիլ իր հաստատուն և փայլուն կազմովը։

Գրքոյս գինն այս անգամ 7 էն 4 ղուրուշի իջած է. կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով և յԱրամեան Տըպարան։

ՈՒՐՈՒԱԳԻԾ

ՈԳԻՈՅ ԵՒ ԸՆԹԱՑԻՑ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Գեր. Այվազեան Գաբրիէլ Արք եպիսկոպոսի գրչէն ելած և 1857 ին հրատարակուած այս հետաքրքրաշարժ գործին առաջին տպագրութիւնն սպառած ըլլալով երկրորդ անգամ տպագրեցաւ։

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով գին 3 ղրշ։

ՏՈՔԹՈՐ ԱՅԵՐԻ

ՍԱՐՍԱՓԵԼԵՅԻ ՇԻՐՕՊԸ

Արեան ապականութենէ յառաջ եկած բոլոր ախտերը բուժելու ամենէն աղէկ դեղն է, Արիւնը շատ անուանի եղած է առաջացնելու մորթի վրայի վէրքեր, պալարներ ու խոցեր, նաև Թուլցու Գալկամ՝ Սըրաճա ու Բէլ։

Ինչպէս որ վերոյիշեալ մորթի հիւանդութեանց՝ նոյնպէս և արեան ապականութենէ ծնունդ առնող ներքին ախտերու ալ մէկ հատիկ դեղ է. ինչպէս են՝ Բէմիք Սըրաճասը, Մայասիլ ու Պէլ ազրըսը և այլ ասոնց նման հիւանդութիւններ. ու նաև լեարդի, ստամոքսի և երիկամանց վրայ եղած վէրքերը կը բժշկէ՝ եթէ ըստ կանոնի գործածուի։

Նաև եթէ քիչ մը տկարութիւն ունեցող անձինք աս դեղէն գործածեն Ապրիլ ու Մայիս ամիսներուն մէջ, գալիք շատ հիւանդութիւններէ ազատ կըլլան։

Այս Շիրօպը անպիսի բաղադրութիւն մ'է, որ ոչ միայն արիւնը կըմաքրէ, այլ նաև զօրացուցիչ է ու մարմնոյն ոյժ և կենդանութիւն կուտայ։ Կանանց ամէն տեսակ հիւանդութիւններու խիստ օգտակար դեղ է և եթէ տկինայք ժամանակին աս դեղէն գործածեն, մեծամեծ չարիքներու ու հիւանդութեանց առաջքը առած կըլլան։

Կը ծախուի ՄԻՆԱՍԵԱՆ և Ընկերաց ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԸ մէջ որ 'ի Ղալաթիա ու բոլոր դեղավաճառաց քով։

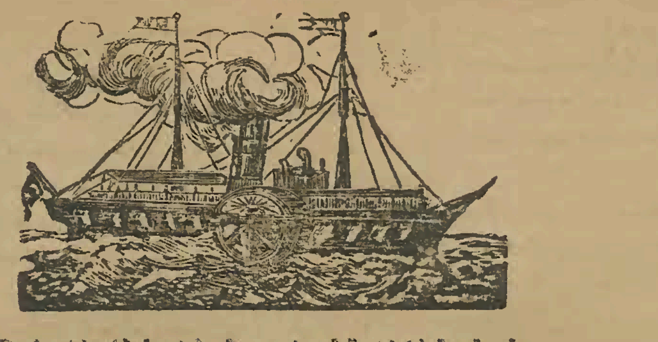

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1876 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 30

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ժամ. րոպ. — Եւրոպական եզերք

12 15 19 Ռէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Ենիքէօյ Ստենիա Գոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. (Ստամ. 16 էն ժամ 12 1/2 ին)։

1 32 Ռէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկէն, Ռ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւ. (Ստամ. 16 էն ժամ 1 1/4 ին)։

2 34 Ռէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ., Թարապիա, Ենիքէօյ Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Պէպէք։

2 30 18 Ռ. և Ա. Գավաքէն Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապիա Ենիքէօյ Ստենիա, Էմիրկէն, Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

3 45 19 Ռէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապիա Ենիք. Ստենիա Էմիրկէն. Գոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ։ (Ստամպօլ 16 էն ժամ 4 ին)։

5 32 Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Ենիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

6 15 3 Ռէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Ենիք. Էմիրկէն, Գանլըճա, Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտք. Չէնկ. Պէյլէրպէյի Օրթաքէօյ Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ. Իւսկիւտար։

8 15 20 Ռ. և Ա. Գավաքէն Ռէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապ. Պէյքօզ. Ենիք. Գոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւ. Օրթ. Պէշիկթաշ։

9 45 22 Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

Արնաւուտքէօյէն

12 15 2 Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։ (Ստամպօլ 16 էն ժամ 12 1/2 ին)։

12 45 22 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ։ (Ստամպօլ 16 էն ժամ 1 ին)։

1 15 5 Արնաւ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. Գապաթաշ։ (Ստամպօլ 16 էն ժամ 1 1/2 ին)։

1 50 2 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ. Գապ. (Ստամպօլ 16 էն ժամ 2 ին)։

2 35 22 Արն. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

3 15 2 Արնաւուտքէօյ Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։ (Բացի ուրբաթէ)։

5 15 5 Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկթաշ։

10 20 2 Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

11 40 5 Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

Ասիական եզերք

12 15 33 Պէյքօզ, Բաչ., Գանլըճա, Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիքէօյ Չէնկէլք. Պէյլէր, Գուզկունճ. (Ստամպօլ 16 էն ժամ 12 1/2 ին)

12 15 3 Վանիքէօյէն Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Գապաթաշ։ (Ստամպօլ 16 էն ժամ 12 1/2 ին)

1 20 Պէօյիւքտ. Քիրէճպ. Թարապ. Պէյքօզ Բաչաք. Ռ. Փ. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէրպէյի Գուզկ.

2 30 21 Պէյքօզ, Բաչաքահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպ. Գուզկունճուք։

4 15 33 Պէյքօզ Բաչաք. Ռ. Փ. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. (Ստամպօլ 'էն ժամ 5 1/4)

9 21 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաչաք. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Չէնկէլք. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար։ (Ուրբաթ օրերը Զուպուքլու)։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

1 30 3 Գապաթաշ, Իւսկիւտար. Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկ. Արնաւ. Գանտիլլի Ա. Հիսար Ռ. Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկէն. Ենիք. Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտ. Ռէնիմահ.

2 19 Պէշիկթաշ Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար. Էմիրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Ռէնիմահ. (Ստամպօլ 16 էն ժամ 2 1/4 ին)

3 15 32 Պէշիկթաշ Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար. Գոյաճըք. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ.

5 20 Պէշիկթաշ Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Ենիք. Պէյքօզ. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Ռէնիմահ. Ռ. և Ա. Գավաք։

6 30 21 Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկ. Արնաւ. Պէպէք. Գանտ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիք. Պէյքօզ Թարապ. Պէօյիւք.

8 22 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Էմիրկէն Ենիք. Թարապիա Պէօյիւք. Մէզար.

9 30 34 Պէպէք. Ռ. Հիսար. Գոյաճ Ստէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Ռ. և Ա. Գավաք։

10 15 32 Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ռէնիմահ.

10 40 18 Պէշիկթաշ Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար. Էմիրկէն. Ստէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու Ռէնիմահ.

11 15 20 Պէպէք. Ռ. Հիսար Գոյաճ. Ենիքէօյ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Ռէնիմահ.

Արնաւուտքէօյ

1 45 2 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։

1 45 22 Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ։

2 45 2 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։ (Բացի ուրբաթէ)։

9 30 2 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ.

10 20 5 Գապաթաշ. Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ. Արնաւ.

11 5 2 Գապաթաշ. Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Արնաւ.

11 35 22 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ։

12 5 Պէշիկ. Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ։

Ասիական եզերք

2 30 33 Իւսկիւտար, Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բաչաք. Պէյքօզ (Ուրբաթ օրերը Զուպուքլու Ստամպօլ 1 էն ժամ 3 ին)

4 15 5 Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնաւ.

9 30 19 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բաչաքահճէ, Պէյքօզ Թարապ. Քիրէճպ. Պէօյիւքտէրէ.

10 30 33 Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Ռ. Փ. մահ. Բաչաք. Պէյքօզ։

11 5 21 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա, Բաչաքահճէ, Պէյքօզ.

11 45 3 Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ. Վանի. Արնաւ.

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Ղալաթիա Սանտըքճըլար ճամբէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիս խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հետևեալ հաղորդակցող անձինքը։

ԻԶՄԻՐ. Յովսէփ աղա Տէմէեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչատուր էֆ. Եսիրճեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Յակոբ աղա Թանկէրեան.

ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունարդեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր Գալֆայեան.

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.

ՄՈՒՇ. Միհրան աղա Փօթիկեան

ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.

ՑՈՔՇԱՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան

ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բազրատունի.

ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.

Ուրիշ քաղաքներէ բաժանորդագրուիլ ուզողները աս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ե. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԴԱԼԱԹԻԱ ՆՈՐՕ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY		NORTHERN ASSURANCE COMPANY	
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ		ՆՈՐԹՀԸՐՆ	
Լոնտոնի և Էտինպուրկի ապահովագրական ընկերութիւն Անգ. Լր.		Լոնտոնի և Էպէրտինի ապահովագրական ընկերութիւն Անգ. Լր.	
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000	Վճարեալ դրամագլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հրդեհ.		Պահեստի դրամ հրդեհ.	
Հի ճիւղէն գոյացեալ	827,238—1,077238	Հի ճիւղէն գոյացեալ	315,000—465,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	803,746	Զուտ հասոյթ 1872ի	313,564

Ստորագրեալս իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն քանակներու ինքզինք ներկայացունել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթիա Բէրչէմպէ բազարի մօտ Կլաւանի խան թիւ 5։

Լիազօր գործակատար

Վ. Ռ. ՍՈՒԻՆ